

Leeswijzer BoKS-documenten Domein Built Environment

Op de website van DBE staan de zogenaamde Body's of Knowledge and Skills (BoKS'en) van de opleidingen in het domein. Bij iedere BoKS zit een toelichting over de opzet ervan. Deze leeswijzer geeft algemene achtergrondinformatie.

BoKS als onderdeel van een opleidingsprofiel

Alle opleidingen in het hbo kennen een zogenaamd opleidingsprofiel, een beschrijving van de opleiding op hoofdlijnen, inclusief te behalen eindkwalificaties. Als dezelfde opleiding¹ door meerdere hogescholen wordt aangeboden, is er een gezamenlijk, [landelijk opleidingsprofiel](#). Een landelijk opleidingsprofiel borgt een zekere mate van eenheid in de inhoud van het onderwijs en geeft tegelijkertijd ruimte voor variatie tussen onderwijsprogramma's van verschillende hogescholen. Eén van de elementen in een landelijk opleidingsprofiel is een BoKS, die beschrijft wat studenten die een bepaalde opleiding hebben gevolgd, in ieder geval kennen en kunnen.

Een landelijk opleidingsprofiel wordt opgesteld door het betreffende landelijk opleidingsoverleg en moet worden goedgekeurd door het relevante sectoraal adviescollege van de Vereniging Hogescholen. Alle landelijke opleidingsprofielen worden gepubliceerd in de [Profielenbank van de Vereniging Hogescholen](#).

Opleidingsprofiel versus domeinprofiel

In de hbo-sector bètatechniek, waarbinnen het domein built environment valt, wordt gewerkt met zogenaamde domeinprofielen in plaats van opleidingsprofielen. Een domeinprofiel is vergelijkbaar met een opleidingsprofiel, maar dan voor een cluster van verwante opleidingen. Binnen het domein built environment is het domeinprofiel gericht op associate degree (AD) en bachelor opleidingen. De master opleidingen hebben ieder een eigen opleidingsprofiel. Het domeinprofiel is opgesteld door een werkgroep waarin alle landelijke opleidingsoverleggen vertegenwoordigd waren, en afgestemd met het werkveld.

Het [huidige DBE-domeinprofiel](#) is gepubliceerd in april 2022. Het beschrijft relevante ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het onderwijs. Daarnaast beschrijft het aan de hand van 10 aandachtsgebieden en 9 competenties de kennis en vaardigheden die relevant zijn voor alle AD en bachelor opleidingen in het domein (zie kader). Per opleiding is een meer specifieke beschrijving opgenomen, inclusief voorbeelden van relevante beroepsrollen en beroepsproducten. Het domeinprofiel van DBE bevat echter geen BoKS'en.

De ene BoKS is de andere niet

De BoKS'en worden opgesteld door de landelijke opleidingsoverleggen, in aanvulling op het domeinprofiel. Net als het domeinprofiel, wordt een BoKS afgestemd met het werkveld. De vorm van de BoKS'en binnen het domein built environment varieert. Iedere opleiding kiest een vorm die goed aansluit bij de opbouw van de studie. Een BoKS kan bijvoorbeeld bestaan uit

---

¹ AD- en bacheloropleidingen hebben soms dezelfde naam. Het zijn echter verschillende opleidingen. Dat is ook terug te zien in de RIO-nummers (voorheen CROHO-nummers). De RIO-nummers zijn dan ook leidend voor het al dan niet hebben van een gezamenlijk opleidingsprofiel, inclusief gezamenlijke BoKS. Zo hebben de bachelors bouwkunde (RIO-nummer 34263) en de AD's bouwkunde (RIO-nummer 80034) ieder een eigen BoKS.

verder toegespitste beschrijvingen van aandachtsgebieden, uit een reeks beroepsproducten of uit een set leeruitkomsten.

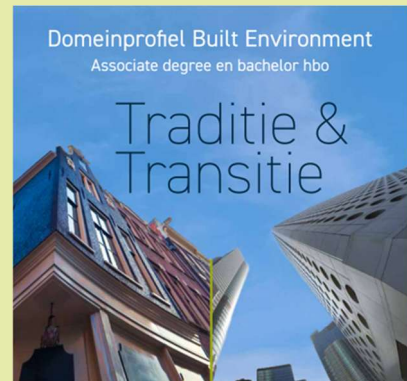
Verder is belangrijk om te weten dat niet alle kennis en vaardigheden die studenten opdoen in studie zijn vastgelegd in de BoKS. Immers, studenten hebben binnen een studie ruimte om een eigen profiel te kiezen, waardoor het totaal van kennis en vaardigheden bij afstuderen verschilt van student tot student. Omdat er variatie is in hoeveel keuzeruimte studenten hebben, varieert ook de hoeveelheid kennis en vaardigheden die in een BoKS worden vastgelegd. Met name brede opleidingen, zoals de opleiding Built Environment, bieden relatief veel keuzeruimte, waardoor de BoKS relatief beperkt is. Om toch inzicht te geven in kennis en kunde van afgestudeerden, is bij sommige brede opleidingen gekozen voor een matrix die de BOKS per afstudeerprofiel aangeeft.

Bij de meeste BoKS'en zit een toelichting op de keuze voor de vorm en eventuele andere bijzonderheden.

Uit: Traditie & Transitie | Domeinprofiel Built Environment

De competentieset en de aandachtsgebieden

Studenten Built Environment verwerven de voor de specifieke beroepscontext benodigde kennis, vaardigheden en beroeps-houding. Met hun technische kennis, communicatieve vaardigheden en kritische houding dragen ze bij aan politieke besluitvorming, ruimtelijke ontwikkeling, ontwerpen, bouwen en beheren van kunstwerken, infrastructuur, openbare ruimten, erfgoed, waterwerken en gebouwen in de verschillende stadia van de levenscyclus en op de verschillende schaalniveaus van straat, stad en streek.

De competentieset en de bijbehorende aandachtsgebieden van het domeinprofiel Built Environment vormen de kaders voor en geven richting aan de opleidingsspecifieke eindkwalificaties. Met elkaar vormen ze een herkenbaar ijkpunt te midden van beroepsmatige, regionale en hogeschoolspecifieke ontwikkelingen.

De 9 competenties:

- Initiëren
- Ontwerpen
- Specificeren
- Realiseren
- Beheren
- Managen
- Onderzoeken
- Communiceren
- Professionaliseren

De 10 aandachtsgebieden:

- Ruimtelijke planning en ontwerp
- Water, bodem en milieu
- Infrastructuur en mobiliteit
- Bouwwerken en techniek
- Mens en maatschappij
- Bestuur, beleid en recht
- Economie
- Toegepast onderzoek
- Communicatie
- Management en organisatie